

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

**Навчально-науковий інститут
загальноуніверситетської підготовки**

Кафедра «Іноземні мови»

**«ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ФАХОВИМ СПРЯМУВАННЯМ»
(АНГЛІЙСЬКА)**

**Методичні вказівки до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
(на основі повної загальної середньої освіти)
за спеціальністю 101 «Екологія»
денної форми навчання**

**Мелітополь
2019**

Друкується за рішенням науково методичної комісії факультету Агротехнологій та екології Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного від «25» жовтня 2019 р., протокол №3

Автори:

- С.В. Симоненко – к.пед.наук, завідувач кафедри «Іноземні мови», Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.
- С.П. Шевченко – старший викладач кафедри «Іноземні мови», Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.
- В.В. Лемещенко-Лагода – викладач-стажист кафедри «Іноземні мови», Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.

Рецензент:

- Т.В. Коноваленко – к. пед. наук, доцент, декан філологічного факультету Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького

ЗМІСТ

1	Загальні положення з організації самостійної роботи студентів факультету агротехнологій та екології за спеціальністю 101 «Екологія».....	4
2	Підготовка до практичних занять.....	5
3	Підготовка завдань самостійного позааудиторного читання.....	11
4	Підготовка індивідуальних творчих завдань	13
5	Підготовка до підсумкових модульних контролів та семестрового контролю.....	16
6	Поняття та норми академічної доброчесності.....	18
7	Рекомендована література.....	21
8	Інформаційні ресурси	21
9	Список використаних джерел.....	22

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 101 «ЕКОЛОГІЯ»

Основною метою самостійної роботи здобувачів вищої освіти на всіх етапах навчання є формування професійної компетентності здобувачів вищої освіти, складовими якої є самостійність мислення, уміння організовувати свої навчальну діяльність без допомоги викладача, уміння систематизувати, закріплювати та застосовувати набуті знання для вирішення завдань професійного характеру. Під час виконання завдань самостійної роботи здобувач вищої освіти має змогу працювати у зручному темпі, обираючи оптимальний темп та умови, що сприятимуть поглибленню набутих знань та підготовці до активної міжособистісної взаємодії протягом практичних занять, а також у повсякденній та професійній діяльності.

Згідно навчальної програми самостійна робота здобувача вищої освіти протягом семестру складається з чотирьох частин:

- виконання завдань самостійної роботи під час підготовки до практичних занять;
- виконання завдань самостійного поза аудиторного читання;
- виконання індивідуального творчого завдання (презентації);
- поточного та підсумкового модульного контролю.

Методичні вказівки з самостійної роботи для студентів факультету агротехнологій та екології за спеціальністю 101 «Екологія» складаються з восьми розділів: загальних положень щодо організації самостійної роботи, рекомендацій з підготовки до практичних занять та підсумкового модульного контролю, рекомендацій з підготовки завдань з самостійного позааудиторного читання, рекомендацій з підготовки індивідуальних творчих завдань (презентацій), викладу основних норм й правил дотримання академічної доброчесності та загальних рекомендацій до пошуку інформації в мережі Інтернет; й пропонують навчальні стратегії до виконання завдань та критерії їх оцінювання.

2 ПІДГОТОВКА ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Підготовка до аудиторних занять студентів здійснюється за навчальними комплексами *Navigate* / Jake Hughes, Katie Wood, рівні A2 - Elementary та B1 - Pre-intermediate, розробленими спеціально для допомоги дорослим у оволодінні компетенціями у читанні та аудіюванні, *Environmental science* / Virginia Evans, Jenny Dooley, Dr. Ellen Blum, розроблені для формування професійної компетентності майбутніх спеціалістів у галузі «Екологія», а також *Англійська мова для екологів*: навч. посіб. / О. Г. Ігнатюк, В. О. Сисоєва; *Англійська мова для студентів-екологів* / М. Г. Прадівлянний, О. Е. Марченко, А. А. Слободянюк, спрямовані на практичне оволодіння фаховою лексикою та професійними кліше через значну індивідуалізацію в усіх видах навчальної мовленнєвої діяльності.

Підготовка до практичних занять дає змогу здобувачам вищої освіти сформуванню вміння:

- вести діалог за темами повсякденного та професійно спрямованого спілкування;
- створювати власні повідомлення різного обсягу згідно до запропонованої навчально-комунікативної ситуації;
- самостійно складати усні та писемні повідомлення з опорою на набуті лінгвістичні та фахові знання;
- представити підготовлене монологічне мовлення з опорою на засвоєний лексичний та граматичний матеріал;
- користуватися англійськими ресурсами (у тому числі он-лайн) для пошуку інформації;
- заповнювати форми он-лайн та оперувати фаховою лексикою у роботі на англійських сайтах, форумах та порталах, з метою встановлення та підтримування міжкультурних та міжнаціональних контактів в особистісній та професійній сферах;
- володіти фаховою лексикою з метою візуалізації інформації і усної та письмової трансформації графічних/табличних даних у текстовий формат та навпаки;
- опрацьовувати та аналізувати прочитану інформацію (автентичні тексти, повідомлення тощо) з метою її подальшої систематизації та узагальнення;
- продукувати власне письмове висловлювання з елементами аргументації, аналізу і коментування певних проблем професійного характеру.

Підготовка до практичних занять також включає роботу на навчально-інформаційному порталі, який пропонує додаткові матеріали та завдання для удосконалення набутих знань, а також завдання творчого характеру, автентичні аудіо та відео матеріали, тестові завдання.

Навчальні стратегії з підготовки до практичних занять

1. Розпочинайте підготовку до практичного заняття з опрацювання нових лексичних одиниць:

- випишіть лексичні одиниці у словник, за допомогою тлумачного та перекладного словників визначте початкові форми / керування / рід / префіксацію тощо, зверніть увагу на вимову та занотуйте транскрипцію лексичної одиниці, зазначте переклад слова українською мовою;
- вчіть лексику не тільки з перекладом на рідну, а й навпаки, запам'ятовуйте переклад слова рідною мовою на англійську;
- після вивчення та аналізу нових лексичних одиниць та запропонованих мовних зразків, починайте виконання інших завдань, використовуючи вивчену лексику у мовленні та на письмі.

2. При опрацюванні тексту, зверніть увагу на передтекстове завдання, з метою правильної організації подальшої діяльності, а також:

- прочитайте назву тексту та спробуйте передбачити, що може бути змістом тексту;
- визначте ідею, тему та основну думку тексту, а також виокремте найважливішу інформацію;
- опрацюйте незнайомі лексичні одиниці та виконайте післятекстові вправи.

3. Під час підготовки усної відповіді слід:

- обміркувати тему та зміст повідомлення;
- скласти план повідомлення, додавши ключові слова та словосполучення;
- продумати основні проблемні питання, яких торкається тема вашого повідомлення та обміркувати можливі відповіді.

4. Під час опрацювання граматичного матеріалу важливо:

- ретельно прочитати та запам'ятати теоретичний матеріал, звертаючи увагу на приклади, що ілюструють правило;
- зробити міні-конспект: стисло визначити граматичне явище, зазначити винятки, проілюструвати прикладами;
- застосувати вивчені правила на власних прикладах.

5. При виконанні завдань на навчально-інформаційному порталі слід:

- перевірити наявність курсу у переліку дисциплін; при відсутності зарахування на курс повідомити викладача;
- переглянути усі теми курсу дисципліни та перевірити їх функціонування на вашому комп'ютерному або мобільному пристрої. У разі виявлення помилок у налаштуваннях звернутись до викладача;

- ознайомитись та завантажити інформаційний пакет дисципліни, що буде необхідний для належного виконання завдань самостійної роботи як на навчально-інформаційному порталі, так і у підготовці до виконання інших видів самостійної роботи;
- для зв'язку з викладачем користуйтеся сторінкою чату;
- при опрацюванні теми звертайте увагу на поставлені завдання та мету, належним чином опрацюуйте новий лексичний та граматичний матеріал, виконайте запропоновані тестові завдання.
- під час виконання тестових завдань, зверніть увагу, що спроби є необмеженими, проте правильні відповіді сховані, саме тому, якщо перша спроба є невдалою, слід повторити матеріал, й тільки потім повторно виконати тестове завдання.

**Перелік тем лексичного та граматичного мінімуму,
обов'язкових для засвоєння
3 семестр, 2 курс**

Граматичний мінімум:

Вживання загальних питань (Yes/No-questions).

Вживання спеціальних питань (Wh-questions).

Конструкції there is / there are

Артикль a/an, the

Вживання імперативу

Модальні дієслова can/can't/could/couldn't

Теперішній тривалий час та теперішній неозначений час (Present Continuous Tense or Present Simple Tense)

Вживання прикметників та прислівників

Дієслово to be (was/were) у минулому часі

Минулий неозначений час (Past Simple Tense)

Прислівники (Adverbs of degree)

Лексичний мінімум:

Назви та характеристика професій.

Назви закладів у місті

Назви кімнат, меблі

Характеристика людей

Назви магазинів, покупок, товарів

Назви елементів одягу

Грошові валюти світу

4 семестр, 2 курс

Граматичний мінімум:

Правило узгодження граматичних часів в англійській мові.

Застосування *should, shouldn't, have to, don't have to* для позначення права, обов'язку, можливості

Обчислювані та необчислювані іменники

Кількісні займенники *some, any*

Прикметники у вищому та найвищому ступені

Застосування *going to* для вираження планів та намірів

Застосування інфінітиву

Застосування *Present perfect* та *Past Simple*

Лексичний мінімум:

Назви видів транспорту

Фрази з дієсловами *get, take and have*

Назви продуктів та напоїв

Слова, які позначають кількість (квантіфікатори)

Назви кухонного приладдя

Назви чисел (дроби, роки, відсотки, великі числа)

Назви закладів громадського харчування

Назви погодних явищ

Географічні та екологічні терміни та назви

Слова і фрази для вираження пропозицій

Назви кінематографічних жанрів

5 семестр, 3 курс

Граматичний мінімум:

Вживання герундія.

Пасивний стан дієслів (Passive voice).

Референтні слова та вирази (this, that, these, those, the one(s), so).

Умовні речення 2-го типу.

Конструкція *used to*.

Фразові дієслова.

Інфінітив з часткою *to*.

Present Perfect Simple з *for* та *since*.

Лексичний мінімум:

Їжа

Екологічність продуктів харчування

Контейнери для зберігання їжі

Новини

Робота.

Працевлаштування.

6 семестр, 3 курс

Граматичний мінімум:

Повторення *yes/ no questions* та *Wh- questions*

Конструкції *there is/ are*

Articles *a/ an, the*

Граматичні часи *Simple, Continuous, Perfect*

Активний та пасивний стан дієслів

Інфінітив

Лексичний мінімум:

Земля: структура та сфери

Рельєф

Компоненти екосистем

Рівні харчового ланцюга

Територіальні біоми

Водні системи

Науковий метод

Вимірювання

Кліматичні фактори та зони

Погода

Хімічний склад речовин

Енергія

Головні одиниці життя

7 семестр, 4 курс

Граматичний мінімум:

Правило узгодження граматичних часів в англійській мові.

Узагальнення знань модальних дієслів *should, shouldn't, have to, don't have to*

Застосування *going to* для вираження планів та намірів

Застосування інфінітиву

Застосування *Present perfect* та *Past Simple*

Past participles

Лексичний мінімум:

Цикл води

Потік енергії

Цикл азоту

Обертання гірської породи

Обертання вуглецю

Тектонічна геологія

Природні ресурси

Еволюція

Біорізноманіття

Вимираючі види
Системи класифікацій
Відновлювальні та невідновлювальні ресурси енергії
Повторна переробка

8 семестр, 4 курс

Граматичний мінімум:

Інфінітивні конструкції
Правило узгодження граматичних часів в англійській мові.
Модальні дієслова
Активний та пасивний стан дієслова
Повторення перфектних часів
Умовні речення

Лексичний мінімум:

Вирубка лісів
Небезпечні природні явища
Урбанізація
Забруднення ґрунту та його деградація
Забруднення повітря та води
Зміни клімату
Генетична інженерія
Переробка відходів
Проблема перенаселення та сталого розвитку міст

3. ПІДГОТОВКА ЗАВДАНЬ САМОСТІЙНОГО ПОЗААУДИТОРНОГО ЧИТАННЯ

Кожний змістовий модуль дисципліни «Іноземна мова за фаховим спрямуванням» (англійська) містить обов'язкове завдання з самостійного позааудиторного читання. Завдання з самостійного позааудиторного читання передбачає опрацювання (читання та переклад, складання словнику незнайомих слів, виконання після текстових завдань, тощо) текстів фахової тематики загальним обсягом 15000 друк. знаків.

Опрацювання завдань позааудиторного читання відбувається за посібниками:

1. Ігнатюк О. Г., Сисоєва В. О. Англійська мова для екологів : навч. посіб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2005. 81 с.
2. Прадівлянний М. Г., Марченко О. Е., Слободянюк. А. А. Англійська мова для студентів-екологів. Частина 1: навч. посібник. Вінниця: ВНТУ, 2016. 60 с.
3. Шевченко С. П. Навчально-методичний посібник для самостійного позааудиторного читання з дисципліни «Іноземна мова за фаховим спрямуванням» (англійська), ОС «Бакалавр», напрям підготовки 101 «Екологія». Мелітополь: ТОВ Однорог, 2019. 45 с.

Навчальні стратегії з підготовки завдань самостійного позааудиторного читання

- прочитайте назву тексту та спробуйте передбачити, що може бути змістом тексту;
- визначте ідею, тему та основну думку тексту, а також виокремте найважливішу інформацію;
- випишіть незнайомі лексичні одиниці у словник, за допомогою тлумачного та перекладного словників визначте початкові форми / керування / рід / префіксацію тощо, зверніть увагу на вимову та занотуйте транскрипцію лексичної одиниці, зазначте переклад слова українською мовою;
- виконайте післятекстові вправи.

Критерії оцінювання завдання з самостійного позааудиторного читання

Завдання з самостійного позааудиторного читання оцінюється у 4 бали максимально.

Таблиця 1

<i>Критерії оцінювання</i>	
4,0	- повне розуміння прочитаного тексту;
-	- правильне визначення теми, головної думки та ідеї;

3,6	<ul style="list-style-type: none"> - наявність словнику незнайомих слів; - виконання усіх післятекстових завдань без помилок.
3,5 - 3	<ul style="list-style-type: none"> - розуміння тексту на достатньому рівні з незначними неточностями; - визначення теми, головної думки та ідеї з незначними відхиленнями; - складання словників з незначними відхиленнями від нормативних вимог; - виконання усіх післятекстових завдань з незначними помилками.
2,9- 2,4	<ul style="list-style-type: none"> - часткове розуміння тексту; - труднощі під час визначення теми, головної думки та ідеї; - складання словників з значними помилками і/або несвоєчасне складання словників; - виконання усіх післятекстових завдань з значними помилками або відсутність незначної кількості виконаних завдань.
<2,3	<ul style="list-style-type: none"> - неправильне розуміння змісту тексту; - неправильне визначення теми, головної думки та ідеї; - несвоєчасне складання словників, недотримання нормативних вимог; - відсутність виконаних післятекстових завдань.

4 ПІДГОТОВКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ

Виконання індивідуального творчого завдання (презентації) є однією з обов'язкових складових самостійної роботи й передбачає підготовку мультимедійної презентації за обраною темою та усної доповіді до неї. Тематика презентацій не фіксована, проте обмежена переліком тем, що розглядалися протягом змістовного модуля дисципліни.

Завданням передбачається самостійний вибір теми та пошук необхідних для її розкриття матеріалів, а також їх опрацювання, складання доповіді та презентації у електронному форматі.

Доповідь за обраною темою не повинна перевищувати 5-7 хвилин.

Навчальні стратегії з підготовки індивідуального творчого завдання

1. Перегляньте теми змістовного модулю та оберіть проблемну тему для власного індивідуального творчого завдання.
2. Опрацюйте літературні джерела, а також джерела у мережі Інтернет.
3. Складіть план та опорний конспект своєї доповіді.
4. Продумайте організацію інформації на слайдах та складіть презентацію.
5. Потренуйтеся презентувати свою доповідь, звертаючи увагу на власну вимову, відповідність тексту слайдам презентації, час.

Вимоги до мультимедійної презентації:

- відповідність змісту презентації темі доповіді;
- дотримання прийнятих правил орфографії, пунктуації, скорочень і правил оформлення тексту (відсутність точки в заголовках і т.д.);
- стислість і лаконічність викладу, максимальна інформативність тексту;
- завершеність (зміст кожної частини текстової інформації логічно завершено);
- відповідність стилю оформлення презентації (графічного, звукового, анімаційного) змісту презентації.

Структура мультимедійної презентації

I слайд – Титульний слайд.

II – N – Сама презентація (слайди, що розкривають тему)

N+1 – Список використаних джерел.

N+2 – Заключний слайд.

Орієнтовні мовні конструкції для логічної та структурованої організації доповіді

Вступ (ознайомлення з темою доповіді, обґрунтування її вибору):

The subject / topic of my presentation is ...

In my presentation I would like to report on ...

Today I'm going to talk about ...

My presentation will concern ...

I'll be speaking about...

I want to begin my presentation with...

The first thing I want to talk about is ...

Основна частина (висловлення власного бачення теми, проблеми, виклад основних думок та ідей):

In my opinion

It is obvious that

As far as I know

I am convinced that

I am persuaded that

As I said / mentioned earlier...

Заключна частина (формулювання висновків, пропозицій):

Well, this brings me to the end of my presentation.

As a final point, I'd like to ....

To conclude / In conclusion I'd like to...

To sum up...

Summing all up ...

Summing up all that has been said

Критерії оцінювання індивідуального творчого завдання

Індивідуальне творче завдання оцінюється у 4 бали максимально.

Таблиця 2

Критерії оцінювання	
4,0-3,6	- повна відповідність доповіді та мультимедійної презентації зазначеній темі, чітка обґрунтованість; - логічність та лаконічність викладу матеріалу, зв'язність висловлювань; - відсутність орфоепічних, лексичних, граматичних та стилістичних помилок або незначна кількість, що не заважає адекватному сприйняттю повідомлення; - використання обов'язкового мінімуму фахових лексичних одиниць, розмаїття мовних засобів.
3,5-3	- незначні відхилення від теми, неповне розкриття зазначеної проблеми;

	<ul style="list-style-type: none"> - незначні порушення викладу основних думок, зв'язність висловлювань; - незначна кількість орфоепічних, лексичних, граматичних та стилістичних помилок, що не заважає адекватному сприйняттю повідомлення; - використання обмеженого лексичного складу.
2,9-2,4	<ul style="list-style-type: none"> - значні відхилення від обраної теми, або неповнота відповіді; - значні порушення викладу основних думок, що заважають адекватному сприйняттю інформації; - достатня кількість орфоепічних, лексичних, граматичних та стилістичних помилок, що ускладнюють розуміння повідомлення.
<2,3	<ul style="list-style-type: none"> - невідповідність темі; - відсутність логічності викладу, що унеможливорює сприйняття повідомлення; - наявність грубих орфоепічних, лексичних, граматичних та стилістичних помилок, що унеможливають розуміння повідомлення.

5 ПІДГОТОВКА ДО ПІДСУМКОВИХ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛІВ ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з курсу дисципліни «Іноземна мова за фаховим спрямуванням» (англійська) здійснюється у формі диференційованого заліку (3, 5, 7 семестри) або іспиту (4, 6, 8 семестри). Оцінювання відбувається за 100-бальною шкалою.

3, 5, 7 семестри містять по два змістові модулі, кожен з яких оцінюється у 50 балів:

- 30 балів – поточне оцінювання;
- 10 балів – самостійна робота (4 бали – виконання завдань позааудиторного читання, 4 бали – виконання індивідуального творчого завдання, 2 бали – підготовка до практичних занять);
- 10 балів – підсумковий модульний контроль.

4, 6, 8 семестри містять по два змістові модулі, кожен з яких оцінюється у 30 балів:

- 15 балів – поточне оцінювання;
- 10 балів – самостійна робота (4 бали – виконання завдань позааудиторного читання, 4 бали – виконання індивідуального творчого завдання, 2 бали – підготовка до практичних занять);
- 10 балів – підсумковий модульний контроль;
- 30 балів – виконання завдань іспиту.

Навчальні стратегії з підготовки до ПМК

1. Повторіть лексичний матеріал, використовуючи власний словник або глосарії підручників.
2. Перегляньте граматичний матеріал, що вивчався протягом практичних занять.
3. Перегляньте плани усних повідомлень та власні виконані письмові роботи, звертаючи увагу на примітки викладача.
4. Перегляньте виконані завдання самостійної роботи.
5. Виконайте тренувальні тести на навчально-інформаційному порталі ТДАТУ.

Навчальні стратегії з підготовки до іспиту

1. Повторіть лексичний та граматичний матеріал, що вивчався протягом семестру.
2. Ознайомтесь з темами, що виносяться на екзамен, та продумайте можливі відповіді, за необхідності потренуйтеся робити усні та письмові повідомлення на зазначену тематику.
3. Відвідайте щотижневі та передекзаменаційні консультації.

Перелік тем, що виносяться на екзамен

4 семестр, 2 курс

Здоров'я та спорт
Види транспорту
Їжа. Продукти та напої
Кухонне приладдя
Числа
Заклади громадського харчування
Погода
Географічні терміни та назви
ІТ технології
Мистецтво
Культура
Жанри кінематографу

6 семестр, 3 курс

Екосистеми
Рельєф
Клімат та кліматичні зміни
Погода
Методи аналізу та вимірювання
Рівні харчового ланцюга
Територіальні біоми
Водні системи
Хімічний склад речовин
Енергія
Генетика – базові поняття

8 семестр, 4 курс

Проблема збереження лісового фонду
Наслідки урбанізації та шляхи подолання
Забруднення ґрунту, повітря, води
Зміни клімату як наслідок техногенної діяльності
Генетична інженерія
Переробка відходів
Проблема перенаселення
Сталий розвиток суспільства

6 ПОНЯТТЯ ТА НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Одним з основних завдань Закону України про освіту (прийняття від 05.09.2017; набрання чинності 28.09.2017) є удосконалення правових механізмів реалізації конституційного права громадян на рівний доступ до якісної освіти на всіх рівнях; створення умов для освіти особи упродовж життя (запровадження таких видів освіти як формальної, неформальної та інформальної); удосконалення нормативно-правової бази освіти, у тому числі розроблення новітніх програм, зорієнтованих на модернізацію системи перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників навчальних закладів, тощо [1].

Стаття 42 Закону присвячена академічній доброчесності.

1. *Академічна доброчесність* – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1].

2. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання [1].

3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації [1].

4. Порухенням академічної доброчесності вважається:
- *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
  - *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів, як нових наукових результатів;
  - *фабрикація* – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
  - *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
  - *списування* – використання письмових робіт із зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
  - *обман* – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
  - *хабарництво* – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.
  - *необ'єктивне оцінювання* – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти [1].

5. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники закладів освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади [1].

6. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання [1].

7. Види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності визначаються спеціальними законами та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності [1].

8. Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти з урахуванням вимог цього Закону та спеціальних законів.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду [1].

9. Форми та види академічної відповідальності закладів освіти визначаються спеціальними законами [1].

10. За дії (бездіяльність), що цим Законом визнані порушенням академічної доброчесності, особа може бути притягнута до інших видів відповідальності з підстав та в порядку, визначених законом [1].

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Environmental science (Book 1) / Virginia Evans, Jenny Dooley, Dr. Ellen Blum – Express Publishing, 2013 – 38 p.
2. Environmental science (Book 2) / Virginia Evans, Jenny Dooley, Dr. Ellen Blum – Express Publishing, 2013 – 40 p.
3. Environmental science (Book 3) / Virginia Evans, Jenny Dooley, Dr. Ellen Blum – Express Publishing, 2013 – 41 p.
4. Caroline Krantz and Julie Norton. Navigate: Coursebook with video (B1 Pre-intermediate). – Oxford: Oxford University Press, 2015. – 168 p.
5. Jake Hughes and Katie Wood. Navigate: Coursebook with video (A2 Elementary). – Oxford: Oxford University Press, 2015. – 206 p.
6. Jake Hughes and Katie Wood. Navigate: Workbook with keys (A2 Elementary). – Oxford: Oxford University Press, 2015. – 112 p.
7. Jake Hughes. Navigate: Workbook with keys (B1 Pre-intermediate). – Oxford: Oxford University Press, 2015. – 112 p.
8. Ігнатюк, О. Г. Англійська мова для екологів : навч. посіб. / О. Г. Ігнатюк, В. О. Сисоєва. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2005. - 81 с.
9. Прадівляний М. Г. Англійська мова для студентів-екологів. Частина 1: навчальний посібник / М. Г. Прадівляний, О. Е. Марченко, А. А. Слободянюк. – Вінниця: ВНТУ, 2016. – 60 с.
10. Шевченко С. П. Навчально-методичний посібник для самостійного позааудиторного читання з дисципліни «Іноземна мова за фаховим спрямуванням» (англійська), ОС «Бакалавр», напрям підготовки 101 «Екологія». – Мелітополь: ТОВ Однорог, 2019. – 45 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри «Іноземні мови».
4. Сайт кафедри «Іноземні мови» www.tsatu.edu.ua/im

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічна доброчесність : веб-сайт. URL: <http://library.uipa.edu.ua/poslygy/naukovtsiam-fakhivtsiam/naukovtsiam/akademichna-dobrochesnist.html>.
2. Зайцева Н.В. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи з іноземної мови за професійним спрямуванням (німецької) для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 133 «Галузеве машинобудування» ОС «Бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти денної форми навчання. Мелітополь: ТДАТУ, 2018. 44 с.

Навчальне видання

Симоненко Світлана Вікторівна, **Шевченко** Світлана Петрівна,
Лемещенко-Лагода Вікторія Володимирівна

**ІНОЗЕМНА МОВА
ЗА ФАХОВИМ СПРЯМУВАННЯМ
(АНГЛІЙСЬКА)**

Методичні вказівки до самостійної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
(на основі повної загальної середньої освіти)
за спеціальністю 101 «Екологія»
денної форми навчання